

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Anatolie Barbacar în numele inculpatului Grăsun Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui

Grăsun Mihail Ion, născut la 17 decembrie 1989, originar din com. Manta, raionul Cahul și domiciliat str. Ștefan cel Mare și Sfânt, f/n., com. Carabetovca, raionul Basarabeasca,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.04.2015-01.07.2015;

Instanța de apel: 28.07.2015-13.10.2015;

Instanța de recurs: 11.01.2016-10.02.2016.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Basarabeasca din 01 iulie 2015, cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Grăsun Mihail a fost condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, la 2 (doi) ani închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 Cod penal pedeapsa cu închisoare stabilită a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

2. Pentru a se pronunța în sensul celor expuse, instanța de fond a constatat că, Mihail Grăsun la data de 01 februarie 2015, în jurul orelor 03.15 min., deținând permis de conducere categoria „B și C”, conducând autoturismul personal de model

„Mercedes C 180”, cu numărul de înmatriculare BS AF 329, în care se mai afla, în calitate de pasager, pe bancheta din față-dreapta cet. Salagub Olga Mihail, a.n. 23.06.1996, la o curbă de pe str. Matrosov din or. Basarabeasca, manifestând imprudență totală și încălcând regulile de securitate a circulației rutiere și de exploatare a mijloacelor de transport, și anume prevederile pct. 39 alin. 1 și pct. 45 alin. 1 al Regulamentului Circulației Rutiere /RCR/, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, în vigoare de la 15.07.2009, conform cărora conducătorul auto trebuia să țină cont de condițiile climaterice și să conducă automobilul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând seama de următorii factori și anume starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, precum și starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră și anume el deplasându-se cu o viteză excesivă, mai mare de 50 km/oră, din direcția barului „Ocean”, în direcția stației Basarabeasca, la lumina fazei scurte, neisprăvindu-se cu conducerea, a derapat de pe carosabil și s-a tamponat cu partea din față a automobilului condus, într-o plită din beton, cauzându-i pasagerului Salagub Olga Mihail leziuni corporale sub formă de fractură închisă a femurului drept în treimea medie cu deplasare a fragmentelor, care sunt periculoase pentru viață în momentul cauzării, leziuni care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 23 D din 02.03.2015, se califică ca vătămare corporală gravă.

3. Nefiind de acord cu sentința adoptată a declarat apel procurorul, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Grăsun Mihail să-i fie aplicată pedeapsa de 3 (trei) închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani. În conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

În argumentarea apelului procurorul a invocat că, pedeapsa stabilită de către instanța de fond este una prea blândă fapt care face imposibilă atingerea scopului pedepsei penale și anume restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Totodată au fost aplicate eronat prevederile art. 79 Cod penal și nemotivat instanța de fond nu a aplicat în privința inculpatului pedeapsa complimentară prevăzută de sancțiunea alin. (3) al art. 264 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015, s-a dispus admiterea apelului procurorului, casarea sentinței în partea numirii pedepsei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

S-a numit pedeapsa lui Grăsun Mihail în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal pedeapsa cu închisoare stabilită a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani, cu obligarea să nu-și schimbe domiciliul fără acordul Oficiului de Probațiune.

În rest sentința atacată a fost menținută.

4.1 În argumentarea soluției adoptate instanța de apel, audiind părțile, examinând materialele dosarului penal, apreciind probele cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, a constatat că vina inculpatului este dovedită pe deplin prin materialul probator administrat la faza de urmărire penală și examinat în instanța de fond și apel.

Cu referire la pedeapsa aplicată, Colegiul penal a considerat că, instanța de fond nu a dat apreciere în deplină măsură caracterului și gradului de pericol social al infracțiunii săvârșite de inculpat, care este una gravă, de personalitatea inculpatului, care anterior a fost supus răspunderii penale prin sentința judecătorei Basarabeasca din 23 iulie 2010, în baza art. 187 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu aplicarea art. 79 Cod penal, de 2 ani închisoare, fără amendă, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de 2 ani, antecedentul penal fiind stins, însă acesta nu a revizuit comportamentul său, continuând prin neglijarea, desconsiderarea și încălcarea normelor morale și juridice, la 01 februarie 2015, a comis infracțiunea incriminată.

Colegiul penal a mai reținut că, inculpatul Mihail Grăsun a beneficiat de prescripțiile art. 79 Cod penal anterior, iar încrederea acordată nu a îndreptățit, pe calea corectării și reeducării nu a fost posibil de adus, circumstanțe în care aplicarea repetată a prevederilor art. 79 Cod penal cu stabilirea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege nu poate duce la atingerea scopului pedepsei. Mai mult ca atât potrivit cazierului contravențional, anexat la f.d. 98, inculpatul a admis încălcarea prescripțiilor Regulamentului Circulației Rutiere, fiind supus răspunderii contravenționale la 30.09.2013 în baza art. 236 alin. (1) Codul contravențional, la 06.01.2014 în temeiul art. 236 alin. (1) Cod contravențional, la 11.04.2014 în temeiul art. 232 alin. (2) Cod contravențional, la 22.07.2014 în temeiul art. 235 alin. (1) Cod contravențional, la 04.08.2014 în temeiul art. 236 alin. (2) Cod contravențional.

S-a mai menționat că, totalitatea de circumstanțe atenuante invocate de către prima instanță ar duce doar la aplicarea unei pedepse mai blânde prevăzute de

sanctiunea art. 264 alin. (3) Cod penal prin utilizarea procedurii speciale prevăzute la art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, dar nu și posibilitatea aplicării prevederilor art. 79 Cod penal, excluzând pedeapsa complementară, deoarece în cadrul procesului nu au fost stabilite efectiv circumstanțe excepționale, iar totalitatea circumstanțelor atenuante nu sunt suficiente pentru a aplica asemenea prevederi, astfel acestea nu pot fi considerate și ca circumstanțe excepționale, or careva excepție de la normele sociale la cazul concret nu au fost constatate.

Reieșind din cele expuse și ținând cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și recomandările stabilite prin Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013, Colegiul a conchis că, circumstanțele invocate de prima instanță nu îndreptățesc fapta comisă de către inculpat și deci, nu poate genera aplicarea unei pedepse inechitabile, mai mult, soluția adoptată de către instanța de fond, nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, pentru a nu admite pe viitor săvîrșirea de astfel de infracțiuni, inclusiv și prevenirea comiterii infracțiunilor de către alți cetățeni, or aplicarea unei pedepse penale mai blînde decît cea prevăzută de lege, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, nu ar asigura conștientizarea de către Grăsun Mihail a celor comise cu adoptarea unor concluzii corecte ce țin de securitatea la trafic.

5. Împotriva hotărîrii menționate declară recurs ordinar avocatul Anatolie Barbacar în numele inculpatului Grăsun Mihail, care invocînd temeiul prevăzut de art. 427 alin.(1) pct. 10 Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărîri, prin care să fie menținută sentința Judecătoriei Basarabeasca din 01.07.2015.

În motivare, recurentul făcînd trimitere la prevederile art. 75,76 și 79 Cod penal, menționează că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă și fără aplicarea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, consideră că astfel crează o situație precară inculpatului care este angajat în câmpul muncii în calitate de șofer, aceasta fiind unica sursă de întreținere a acestuia.

5.1 În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat solicitînd respingerea acestuia, cu menținerea hotărîrii contestate, menționînd că pedeapsa sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport este o pedeapsă stabilită de legislator ca complementară obligatorie, care are drept scop prevenirea comiterii de noi infracțiuni.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Colegiul menționează că în conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că acesta este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că hotărîrile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Raportînd aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal reține, că recursul depus de recurent are ca temei pct.10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală care stipulează că, *deciziile instanței de apel pot fi supuse recursului, pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel cînd, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul penal constată că, temeiul de casare prevăzut la pct. 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală la care se referă autorul recursului nu este aplicabil din punct de vedere al prezentei erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor procesual-penale fiind legală și întemeiată. Totodată, Colegiul reține că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului, însă critică hotărîrea contestată în partea pedepsei complementare, considerînd că instanța de apel nejustificat a privat inculpatul de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Astfel, Colegiul penal consideră că, temeiul pentru recurs semnalat de recurent nu este incident în prezenta cauză, iar instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordînd deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înlătureze nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că, la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu – gradul de pericol social al faptei săvârșite care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul învinător, urmînd ca celelalte două criterii alăturate și distincte – persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală să fie luate în considerație după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

În speță, la aplicarea pedepsei inculpatului în privința căruia a fost admisă procedura simplificată de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța de apel a luat în considerare atît prevederile alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală, cît și prevederile art. 61,75 și 76 Cod penal care reglementează modalitatea individualizării pedepselor persoanelor condamnate.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, just s-a reținut că inculpatul anterior a fost judecat, însă antecedentele penale sunt stinse, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află (f.d. 96), se caracterizează pozitiv la locul de trai (f.d. 94). Prin urmare, Colegiul penal consideră că instanța de apel corect a conchis că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală dată, poate fi atins prin stabilirea și a pedepsei complementare sub formă de privare a dreptului de conducere a mijloacelor de transport.

Situația la care face referire recurentul precum că privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport îi crează inculpatului o situație financiară precară, Colegiul o apreciază ca una obișnuită, nefiind considerată ca excepțională și nu poate fi utilizată la înlăturarea pedepsei complementare obligatorii în sensul art. 79 Cod penal.

În acest context este de menționat că, în conformitate cu art.79 alin.(1) lit.c) Cod penal, instanța de judecată poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie inculpatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după săvîrșirea infracțiunii.

Astfel, ca circumstanțe excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate -I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră), în cazul din speță nefiind stabilite astfel de circumstanțe.

Colegiul mai reține că criticile formulate de recurent au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de apel și cărora li s-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, avînd în vedere și faptul că verificînd hotărîrea atacată în raport cu prevederile art. 424 alin.(2) Cod de procedură penală temeiuri de casare a hotărîrii nu s-au stabilit.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală la care se face trimitere deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate, pedeapsa stabilită inculpatului fiind aplicată de către instanța de apel în limitele legii, din care considerente se impune inadmisibilitatea recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Anatolie Barbacar în numele inculpatului Grăsun Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2015, în cauza penală în privința ultimului, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 02 martie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun